

Elgsjøen

Elgsjøen ligger 1133 moh i Drivstua utmål i Oppdal kommune. Avløpet renner i Elgsjøelva og ut i Fundinmagasinets vestre gren ved Furuhovdsetra. Den er regulert 5,3 m og har et overflateareal på 2,37 – 1,5 km² på henholdsvis HRV (1132,39) og LRV (1127,04) (NVE-atlas). Elgsjødammen ble oppført i 1910-14 (Rognlien m.fl. 1995). Det er en 120 m lang murt steindam med største høyde 6,6 m. I 1970 overtok Glommens og Laagens brukseierforening administreringen av reguleringen etter Follalds Verk A/S. Det foreligger ikke dybdekart for innsjøen, men ved å forlenge bathygrafisk kurve er maksimalt dyp stipulert til ca. 10 m (Rognerud og Qvenild 2002).

Elgsjøen er vanligvis nedtappet til en gang ut i april måned. På grunn av vanskelige adkomstmuligheter og frykt for at isen skal gjøre skade på dammen, blir ikke damlukene stengt før i slutten av mai måned. Dette fører til en ganske uregelmessig vannføring på strekningen fra Elgsjødammen og ned til Elgsjøelvas samløp med Heimtjønnsbekken. I snøsmeltingsperioden er den nedre delen av elva likevel svært vannrik ettersom Heimtjønnsbekken drenerer store områder innover mot Knutshø. Magasinet er vanligvis fylt ved månedsskiftet juni/ juli.

Alt fra gammelt av var Elgsjøen ansett for å være et utmerket fiskevann og var det fremdeles i 1917 da Huitfeldt-Kaas undersøkte den (Huitfeldt-Kaas 1927). Dette var fem år etter oppdemningen. Ørret er eneste fiskeart og marfloa har klart reguleringen godt (Rognerud og Qvenild 2002). Selv om den totale fiskeproduksjonen antagelig er satt noe tilbake på grunn av vannstandsvariasjonene, har Elgsjøen i dag fortsatt en god bestand av flott ørret (Rognerud og Qvenild 2002). Innholdet av miljøgiften kvikksølv var svært lavt i et materiale innsamlet i 2001. Det varierte fra 0,023 til 0,056 mg/ kg vv (Rognerud og Qvenild 2002). Utover dette er det ikke laget noen rapport over fiskeforholdene i Elgsjøen, men resultatene av et prøvefiske 13. – 14. august 1988 er omtalt i et brev fra Fylkesmannen

i Sør-Trøndelag til Oppdal jakt- og fiskelag. Her sies det at ørretbestanden er relativt stor og at den har en god rekruttering. Fiskens kvalitet var god (k-faktor 0,9 – 1,0).

Elgsjøelva er en fin fiskeelv med mange fine løner og kulper. Det står en god del stasjonær elvefisk i elva av brukbar størrelse. Gjenfangster av merket stamfisk viser at en og annen storfisk på spesielle vannføringer klarer å ta seg opp fossen nede mot utløpet i Fundin.

Allerede i 1999 varslet NVE's damtilsyn at Elgsjødammen måtte utbedres av sikkerhets hensyn. Rehabilitering av dammen forutsetter imidlertid veiadkomst ved at det gamle kjøresporet mellom Bekkelegeret og Elgsjøen opprustes, men GLB har hatt problemer med å få godkjent en slik opprusting av Direktoratet for naturforvaltning. Høsten 2006 krevde NVE nedtapping av Elgsjøen i påvente av at rehabiliteringen kunne bli gjennomført. Det ble gjort nye sikkerhetsvurderinger av dammen, og NVE har godkjent en midlertidig HRV på 3,00 m. Dette er 2,35 m lavere enn normal HRV.

Fundin

Fundindammen som sto ferdig i 1970 består av en 400 m lang fyllingsdam med største høyde 23 m (Rognlien m.fl. 2005). Fundinmagasinet er regulert med 11,0 m og har et overflateareal på 10,05 – 2,9 km² ved henholdsvis HRV (1021,75) og LRV (1010,75) (NVE-atlas). Magasinvolumet er 64 Mm³. Nedbørfeltet er 252,5 km² inklusive Elgsjøens nedbørfelt. Det foreligger ikke dybdekart for innsjøen, men ved å forlenge bathygrafisk kurve er maksimalt dyp stipulert til ca. 23 m (Rognerud og Qvenild 2002). Magasinet er gjennomgående grunt, spesielt i nordenden. Det dypeste partiet ligger i området ved dammen. Når magasinet er fullt ligger 54 % av arealet i Oppdal, resten i Follald kommune. Om vinteren, og før magasinet er fullt, er magasinet helt nedtappet på Oppdalsiden.

Før reguleringen var det bare to små tjern med et samlet overflateareal på 0,5 km² i Unndalen.

*Det tas mye fin fisk i Fundin og fisk på kiloen er nokså vanlig, og fisk over 2 kg er heller ikke uvanlig. Fisken på bildet er en gytefisk hann fra Elgsjøelva. De største gytefiskene vi har fanget her er nærmere 4 kg (68 cm).
Foto: Tore Qvenild.*

28. august 1983 fikk John I. Moen fra Oppdal en kjempørret på 9,5 kg som var 87 cm lang i Unndalsvatnet (nordenden av Fundin). Dette er den største ørreten som er tatt i Fundin. Foto: John I. Moen.

Det ble følgelig neddemt store arealer og en kraftig demningseffekt kunne forventes. Det ble derfor i 1970 fra forvaltningen gitt varsel om å sette ut 40.000 ensomrige settefisk for å utnytte denne effekten, men regulanten påklaget dette da de mente at kun bortfalt rekruttering skulle kompenseres ved pålegg. Dette resulterte i at pålegget ble redusert til 20.000 ensomrige settefisk (Rognlien m.fl. 1995). Dette pålegget gjelder fremdeles, men har siden 1993 blitt effektivert med bakgrunn i Fundinstamme. Stamfisk fanges i Elgsjøelva og Flåmbekken og klekkes og drettes opp til ensomrig settefisk på Evenstad. Fisken fordeles med 10.000 på Oppdalsiden og 10.000 på Folldalsiden. Etter pålegg bekostet Glommens og Laagens bruks-eierforening fiskeribiologiske undersøkelser i Fundin og Einunna i 1981 – 82 (Enerud 1981b). Disse konkluderte med at pålegget på 20.000 burde opprettholdes.

Det ble i de første årene tatt mye stor og svært feit fisk, og det var store forekomster av skjoldkreps og marflo (Enerud 1981b). Et materiale innsamlet av Birger K. Nysæter fra 1974 viste at fisken da var ca. 32 cm etter 5 år (Enerud 1981b). Dette var noe bedre enn det Enerud fant i 1980 som var ca. 28 cm. Diverse undersøkelser i regi av *Glommaprosjektet* viste at dette nivået holdt seg til langt utover i 1980-årene, mens det i begynnelsen av 1990-årne var sunket til 21 – 24 cm. Fiskens kondisjonsfaktor lå på 1,15 til 1,25 i 1980 (Enerud 1981b). Den har siden sunket til et nivå rundt 1,0.

Bestanden, med det som er igjen av naturlig rekruttering og det som settes ut, ligger på et høyt nivå med jevnt over gode fangster for fiskerne både på stang, oter og garn (Qvenild 1991-2004). Fisket skjer nå nesten utelukkende med 35 mm garn, mens det tidligere også ble brukt 39 mm. Gjennomsnittsvekten ligger på 455 – 470 g gram. Garnutbyttet er 0,5 – 0,6 fisk pr. garnnatt i Folldal. Fisket er hardere i Folldalsdelen enn i Oppdalsdelen noe som gir seg utslag i 60 % høyere garnutbytte i Oppdal (Qvenild 1991-2007). Det er vanlig at fiskerne får fisk over 1 kg, og 2-kilosfisk er heller ikke uvanlig. I

en undersøkelse av fisket var største fisken som ble tatt i perioden 1999-2002 på 3,1 kg (Qvenild 2001-2007). 28. august 1983 fikk John I. Moen fra Oppdal en kjempeørret på 9,5 kg som var 87 cm lang i Unndalsvatnet (nordenden av Fundin). Dette er den største ørreten som er dokumentert i Fundin.

Grunnlaget for denne fiskeproduksjonen er først og fremst skjoldkreps og linsekreps, Mer overraskende er det at marflo fremdeles klarer seg godt så lenge etter reguleringen ble tatt i bruk, spesielt ute på dypområdene (Rognerud og Qvenild 2002). Marfloa får vanligvis problemer når regulerings høyden blir mer enn 6 m. Undersøkelser med stabile isotoper har vist at ørreten i Fundin kan bli over 2 kg på en diett av marflo og skjoldkreps (Rognerud og Qvenild 2002).

All utsettingsfisken blir merket med fettfinneklipping. Fiskernes fangster ble registrert i perioden 1999 – 2001 (Qvenild 1991-2007). Registreringer av merket fisk i fiskernes fangster viste et innslag av merka fisk på 18 – 28 % og utsatt fisk bidrar derfor sterkt til fisket i sjøen. Dette er minimumsestimater, og antagelig er innslaget av merket fisk en god del høyere enn disse tallene viser. Fra spørreundersøkelsene i 1999 – 2001 går det fram at mellom 60 – 88 % av fiskerne fikk fisk som var 1 kg eller større. Nesten hvert år tas fisk på både to og tre kilo. I 1999 ble det tatt fisk på 3,1 kg. Kjøttprøver som er analysert for stabile isotoper tyder på at fisken kan nå slike størrelser uten å spise annen fisk (Rognerud og Qvenild 2002).

I 1986 ble det observert ørekyte for første gang i Fundin (Qvenild 1988). Senere undersøkelser har vist at ørretens diett er nokså uforandret, og ørekyte er så langt kun registrert i mageinnholdet til én ørret i 1998 (Qvenild 1991-2004). Analyser av fiskekjøtt med stabile isotoper forsterker bildet av at ørekyte så langt er av liten betydning som mat for ørreten (Rognerud og Qvenild 2002). En forventer derfor ikke at ørekyta vil få noen stor negativ innflytelse på bestandsforholdene hos ørreten. De største

konsentrasjonene av ørekyte finner en i steinfyllingene rundt veien ved Flåmann og i reguleringsdammen hvor ørekyta finner tilstrekkelig skjul og klarer seg godt. I strandsonen hvor vannstandsendingene er store er forholdene for ørekyta vanskeligere, og spesielt vanskelig blir det om vinteren hvor strandsonen islegges og ørekyta må trekke ut på dypere vann hvor den eksponerer seg mer.

Hvordan ørekyta kom til Fundin vet man ikke med sikkerhet. Det ble oppdaget ørekyte i Store Orkelsjøen omkring 1968, men denne sjøen har ingen direkte forbindelse til Unna og Einunnavassdraget. Ørekyte er heller ikke sett i den nordre delen av sjøen (Wegge og Brendbakken 2005).

Det finnes også noe *harr* i Fundin, men den er ikke et dominerende innslag i fiskernes fangster selv om den har vist en markant økning de senere årene. Harren finnes både i Råtåsjøen oppstrøms og nedover i Einunna.

Sandtjønnsbekken er en viktig gytebekk til Marsjøen og huser en stor gytebestand av ørret. Marsjøen ble regulert av Follvals Verk allerede i 1910-11. Den har en reguleringshøyde på 4,0 m. Foto: Bjørn Brendbakken.

Marsjøen

Marsjøen ligger 1064 moh i Follidal statsalmenning i Follidal kommune. Avløpet renner ut i Einunna ved Meløysetrene. Den er regulert 4,0 m og har et overflateareal på 2,67 km² ved HRV (1063,75 moh) (NVE-atlas). Reguleringsdammen ble oppført i 1910-11 (Rognlien m.fl. 1995). Det er en 140 m lang murt steindam med største høyde 4,8 m. I 1970 overtok Glommens og Laagens brukseierforening administreringen av reguleringen etter Follvals Verk A/S.

Marsjøen er dyp med store partier over tretti meter. Det foreligger ikke dybdekart for innsjøen, men lokale dybdemålinger har registrert dyp på over 50 m (Wegge og Brendbakken 2005). Sjøen er både kaldere, dypere og mer næringsfattig enn for eksempel Fundin, og av en eller annen grunn finner man ikke skjoldkrepser her. Men marflo og linsekrepser finnes, og ørreten som vokser forholdsvis seint, er av beste kvalitet. Ørret er eneste fiskeart. Huitfeldt-Kaas som undersøkte veksten Marsjøen i 1911, kort etter oppdemmingen fant også at "*fiskestammens vekst er langsom*" (Huitfeldt-Kaas 1927). I 1911 var femårig ørret ca. 19 cm lang, mens et prøvofiske i 1979 viste ca. 22 cm (Kildal 1980). Registreringer i regi av *Glommaprosjektet* har

Det tas mye fin fisk i Marsjøen, og det er et populært fiskevann. Vanlig fangststørrelse er 3 – 500 gram. Fisk på over kiloen er ikke uvanlig. Denne gytehunnen som ble tatt i juni 2006 veide 1,5 kg. Foto: Bjørn Wegge.

vist noe bedre verdier med gjennomsnittlige lengder fra 23 – 27,5 cm. Ørreten er forholdsvis slank med kondisjonsverdier fra 0,91 – 0,98.

Det tas mye fin fisk i Marsjøen, og det er et populært fiskevann. Vanlig fangststørrelse er 3 – 500 gram. Fisk på over kiloen er ikke uvanlig.

Gytefisken i Sandtjørnsbekken og Buabekken er registrert og floymerket i perioden 1983 – 1999. En ny registrering i 2004 viste at det hadde skjedd store endringer. Det var da svært mye fisk på bekkene, og den var gjennomgående større enn før. Prøvefiske sommeren 2004 viste også at fisken var feitere enn før og det ble også registrert langt mer marflo i ørretens mageinnhold. Fortsatte registreringer i 2005 viser at denne trenden har økt, med mer og større fisk i Sandtjørnsbekken. Dette kan muligens ha sammenheng med klimatiske endringer. Kontinuerlige temperaturregistreringer er gjennomført i 2004, 2005 og 2006.

Einunna

Minstevannsføringen i Einunna er 300 l/s. Nesten alt vannet fra Fundin blir overført fra Einunna til Savalen. Midlere vannføring i Einunna er 4,9 m³/s. Vintertappingen fra Fundin starter som regel i midten av november og varer til slutten av april, med den høyeste tappingen på 7 – 8 m³/s i desember, januar og februar. Under fyllingen av magasinet som vanligvis varer til midten av juni, tappes bare minstevannføringen. I tørre perioder om sommeren kan det tappes noe fra magasinet dersom det er behov, for eksempel i Einunna (Rognlien m.fl.1995).

Som en følge av revisjonsarbeider i tappetunnelen ble minstevannføringen i Einunna undersøket i 1985 og 1992. Som en kompensasjon for skadene har Glommens og Laagens bruks-eierforening ved begge anledningene bekostet utsetting av 200 kg stor fangbar fisk i Einunna. Det var fisk fra Reinsvollanlegget med gjennomsnittsvæker på ca. 1 kg.

Einunna er en god fiskeelv til tross for at den er regulert, og det tas hvert år fisk på 1 – 2 kg. 4. juli 2007 tok Karl-Even Brukvangen denne fine ørreten på 2,3 kg i Einunna nederst i Meløyfloen. Foto: Mari Brukvangen.

Selv om Einunna er en regulert elv har fisket holdt seg godt. Lengre ned i vassdraget øker vannføringen på grunn av vannet fra restnedbørfeltet. Einunna har en rekke fine høler, kulper og stryk, avbrutt av lengre stille partier med dype, meanderende partier nedstrøms Meløya hvor innslaget av stor fisk er godt. Den øvre strekningen mellom Fundindammen og utløpet av Setalbekken som utgjør en strekning på fire-fem kilometer, er elva til tider stri. Småfisken dominerer på denne strekningen.

De fleste store fiskene blir tatt i Meløyfloen. Før var det tillatt med garnfiske på denne strekningen, og det var da nesten bare småfisk på denne strekningen (Enerud 1981b). Etter at kun stangfiske ble tillatt endret bestandsforholdene seg til en bestand med et godt innslag av stor fisk (Wegge og Brendbakken 2005). Hvert år tas det fisk på 1 – 2 kg på denne strekningen. Spesielt er fisket godt like etter isløsningen.

Ovenfor Meløysetra er det mest ørret, men fra Klemetfossen og nedover er det harr som dominerer. I Meløyfloen er det omtrent like mye av hver av artene.

Einunna Kraftverk utnytter fallet fra Markbulia dam til kraftverket. Nedstrøms kraftverket starter tunnelen som overfører vann til Savalen. Nedstrøms overføringstunnelen går det lite vann i Einunna før den når Folla ca. 5 km lenger ned. GLB ble i reguleringstillatelsen av 1966 pålagt å bygge terskler. Det ble bygget terskler like ovenfor samløpet med Folla i 1986, men disse ble ødelagt av flom i 1987. De gjenoppbygde terskelene ble igjen ødelagt av flommen i 1995. 5 nye terskler med litt enklere og mer stabil utforming ble anlagt i 2004, og disse ser så langt ut til å fungere bra, spesielt med hensyn til det estetiske inntrykket.

Savalen

Savalen ble i 1924 regulert opp med 0,6 og ned med 0,4 m, og vannet ble utnyttet i Sevilla kraftverk. Det ble den gang bygget fisketrapp i utløpsdammen til Sevilla. Det var en primitiv trapp bygget av planker og "anleggsomkostningene er neppe kommet op i et par hundre kroner" (Sunde 1938). Sunde var på befaring både i 1929 og 1935 for å planlegge trappa, og det tok derfor nesten 14 år før trappa ble bygget.

Konsesjonen ble senere overdratt til Nord-Østerdal Kraftlag. Konsesjonen som ble gitt i 1966 til Glommens og Laagens Brukseierforening til later en regulering på 4,7 m. Vann til Savalen overføres fra Einunna gjennom en tunnel med utløp i Gardvika. Fra 1971 ble Savalen regulert med 3,0 m. Først i 1976 ble reguleringen på 4,7 m utnyttet fullt ut.

Savalen ligger 707 moh i Alvdal og Tynset kommuner. Magasinet har et overflateareal på 15,18 – 10,9 km² på henholdsvis HRV (707,54) og LRV (702,84) (NVE-atlas). Savalen er forholdsvis dyp med største målte dyp på 62 m omtrent midt i innsjøen. Dybdekart (Glommens og Laagens brukseierforening) og bathygrafisk kurve foreligger (Nicolls 1980). Spesielt grunne områder som tørregges om vinteren finnes i nordenden og i Bellsvika og Sandvika. Ved LRV er tørrlagt areal 4,29 km² (Hansen og Stubbsjøen 1984). Midlere årsavløp er 10,1 m³/s. Vintertappingen pågår fram til april/ mai. Magasinet fylles vanligvis opp i løpet av mai/ juni (Rognlien m.fl. 1995).

I forbindelse med reguleringen i 1971 skjedde en betydelig utvasking fra reguleringssonen og turbiditeten økte kraftig (Nicolls 1980). Overføringen av vann fra Einunna økte også materialtransporten i forbindelse med tappingen av Fundinmagasinet og utvaskingen av sprengstøv fra tunneloverføringen (Kjellberg og Nashoug 1972). Disse effektene har siden avtatt og ble ikke registrert ved en senere undersøkelse i 1987 (Rognerud m.fl. 1988). Vannkvaliteten i Savalen er god med høy pH og alkalitet og klart vann (Rognerud m.fl. 1988).

I Savalen finnes ørret, røye, harr og ørekyte. Huitfeldt-Kaas (1918) regner ørret og røye som naturlig innvandret til Savalen. Hvorvidt det har vært mulig for ørret i historisk tid å vandre opp i Savalen fra Glomma er usikkert, da det siden fløtningen startet på 1800-tallet har vært dam i utløpet av Savalen, og like ved utløpet i Glomma var det et sagbruk (Sætren 1904). Ifølge Enerud (1981a) skal harr ha blitt overført fra Einunna og registrert av fiskerne, men den

ble ikke påvist i undersøkelsen i 1980 og den nevnes heller ikke i senere undersøkelser (Hansen og Stubbsjøen 1984, Linløkken 1993a, Berge og Adolfsen 2001). Harr beskrives fra Einunna av Huitfeldt-Kaas (1918) og den er i dag ganske vanlig både i Fundin og Einunna (Wegge og Brendbakken 2005). Det er usikkert når ørekyte kom til Savalen. Ørekyte nevnes fra Folla av Huitfeldt-Kaas (1918), men ikke fra Savalen. Sunde var på befaring i Savalen i 1929 for å planlegge fisketrapp (Sunde 1922-43). Han nevner da ikke ørekyte. På ny befaring i 1935 nevner han heller ikke ørekyte, men i 1937 da han på ny var på Savalen for å diskutere et delvis forbud mot langreiv, nevner han at det var ørekyte i mengder i nordre del av innsjøen, og at den var kommet inn de senere år. Vi må derfor anta at den kom i begynnelsen av 1930-årene. Borgstrøm (1974b) nevner fra en undersøkelse i 1969 at ørekyte finnes og at det tidligere var vanlig å agne liner med ørekyt, noe som understreker at den har vært forholdsvis lenge i Savalen. Ørekyta i Savalen er bare sparsomt forekommende og betyr antagelig lite for røye og ørretbestandene. Ørekyte ble påvist i mageinnholdet på en ørret i 1983 (Hansen og Stubbsjøen 1984).

Marflo var meget tallrik i grunne områder i bunn- dyrundersøkelser i 1966 (Løkensgard 1974a) og i 1969 - 1974 (Borgstrøm 1974b), og den ble da registrert helt ned til 15 m. Marflo utgjorde en meget viktig del av ørretens ernæring i hele undersøkelsesperioden 1966-74, og også hos røye var den vanlig forekommende (Borgstrøm 1974b, Løkensgard 1974a). I undersøkelsen i september i 1980 ble marflo påvist i enkelte ørretmager, men ikke hos røye (Enerud 1981a). Også undersøkelsen i 1983 viste at marflo var av langt mindre betydning enn tidligere som næring for ørreten (Hansen og Stubbsjøen 1984). Før reguleringen dominerte ulike bunn- dyrgrupper i ørretens diett og også for røya var bunndyr viktig, mens dietten for begge arter er mer preget av planktoniske krepsdyr etter reguleringen (Enerud 1981a, Hansen og Stubbsjøen 1984). Senere undersøkelser nevner ikke marflo (Berge og Adolfsen 2001), og status er uklar.

Savalen ble regulert allerede i 1924 med 1,0 m. Dette er siden økt til 4,7 m. Vann til Savalen overføres fra Einunna gjennom en tunnel med utløp i Gardvika. Savalen har i dag en tett bestand av småfallen røye og en forholdsvis tynn ørretbestand. Foto: Bjørn Brendbakken.

I 1983 var skjoldkreps av stor betydning for ørreten og den ble også påvist i røyemager (Hansen og Stubsjøen 1984). Skjoldkrepsen var ikke påvist i Savalen ved tidligere undersøkelser og det er derfor rimelig å anta at den ble overført med overføringen av Einunna. Skjoldkreps nevnes ikke i senere undersøkelser og status er derfor usikker.

Før reguleringene var røye den dominerende art og bestanden var i 1912 stor og småfallen (Huitfeldt-Kaas 1927). Etter den første reguleringen i 1924 sank den vanlige fangststørrelsen (Borgstrøm 1971, Løkensgard 1974a). Etter reguleringene i 1971 og 1976 økte fangststørrelsen kraftig samtidig som bestanden ble tynne-

re (Enerud 1981a, Hansen og Stubsjøen 1984). Tendenser til en tynnere bestand kunne spores allerede i perioden 1970-73 med stadig lavere fangster i høstfisket (Borgstrøm 1974b). I de senere årene synes fangststørrelsen å ha sunket noe igjen selv om bestanden karakteriseres som tynn og av god kvalitet (Linløkken 1993, Berge og Adolfsen 2001). Bestandssvingningene kan tolkes slik at mens den første reguleringen reduserte næringsproduksjonen synes det som om de siste har redusert rekrutteringen (Aass 1986). Røya gytte tidligere bl.a. i grunntområdene i Bellsvika på dybder ned til 4 m (Løkensgard 1974a). Borgstrøm (1975) angir med kartbilag en rekke kjente gyteører for røye hvor de fleste lå grunnere enn 2 m og som derfor blir

tørrelagt om vinteren. Hvert år (ca 15. sept) samles store mengder røye seg nord i Savalen for gyting på dyp opp mot 1,5 m, og tørrelagging om vinteren antas å føre til stor dødelighet på rogn lagt på disse områdene (Olav Berge, pers. medd.). At bestanden ble tynnere ga seg utslag i en kraftig vekstøkning (Aass 1986).

Ørreten har også hatt betydelige bestandsvingninger. Med utgangspunkt i et materiale fra 1915 (Huitfeldt-Kaas 1927) sank ørretens veksthastighet frem til 1974 (Løkensgard 1974a, Borgstrøm 1971, 1974b, 1976b). Ørreten var i denne perioden i stor grad predator på den småfalne røya og Savalen var kjent for sin storørret som kunne bli opptil 10-12 kg (Aass, upubl. notat). Etter reguleringene i 1971 ble ørretens vekst og kvalitet bedre og ørretens andel i fangstene økte, mens storørreten ble fåtallig (Aass, upubl. notat). Borgstrøm (1974b) registrerte en nedgang i fangstene av ørret spesielt på de grovere maskeviddene i perioden 1969 – 1974. Etter at røyebestanden ble svekket ble næringskonkurransen svakere og ørreten fikk en svært god tilvekst (Hansen og Stubbsjøen 1983, Aass 1986). Det er tatt storørret også etter at den nye reguleringen trådte i kraft. I 1984 tok Martin Libæk en storørret på isfiske på hele 12 kg (Heum og Johansen 1996). Ørretbestanden regnes i dag som relativt tynn, mens tettheten av røye igjen er økende med avtakende størrelse og tidligere kjønnsmodning som resultat (Aas Solvang pers.medd.).

Både isfisket etter røye og garnfisket etter ørret og røye har til tider vært hardt i Savalen. Borgstrøm (1974b) oppgir fangstene i Savalen etter fangstopp-gaver fra Savalen fiskeforening i årene 1970-73. Det ble da tatt 5760 – 7500 kg hvorav 31 – 33 % var ørret, resten var røye fordelt på høstfiske med garn og isfiske. Isfisket viste en stigende trend, mens høstfisket var nedadgående. Total avkastning ble beregnet til 3,7 – 4,9 kg/ha. Avkastningstall for 1990 ga en totalavkastning på 2090 kg eller 1,4 kg/ha hvor røya utgjorde 93 % (Linløkken 1993). Avkastningstall fra Savalen fiskeforening for perioden 2002-2006 viser lavere verdier enn

dette, men innrapporteringen er ufullstendig. Sammenlignet med tidligere synes derfor beskatningen nå å være lavere. Til tross for en utvikling mot tettere bestand av røye, regnes Savalen fremdeles for en attraktiv isfiskelokalitet (Villmarksliv nr. 2-2005). Røya fiskes relativt dyp (på 10-15 m.). Forutsetning for et godt resultat ved isfisket er at det føres. Røya ser ut til å være nokså jevnt fordelt i innsjøen.

Tidligere ble Sevilla regnet som en god ørretelv som var av større betydning enn Glomma (Helland 1902), og Sevilla var helt klart ørretens viktigste gyte- og oppvekstelv før reguleringene, og ble betegnet som "*en utmerket gyteelv*" (Sunde 1938). På 9 km er elvens samlede fall 230 m (Meddelte vasdragskonsesjoner 1924, s.44). Det største fallet ligger ca 5 km ovenfor samløpet med Glomma hvor elva faller 30 m på ca 400 m. Sevilla er avsperrret fra Savalen med en dam i utløpet og det slippes ikke vann over dammen, og de øvre deler er i dag igjengrodd. Rekrutteringsforholdene av ørret er derfor nå begrenset til de forholdsvis få innløpsbekkene. Savalbekken ble regnet som en god gytebekk på ca 1000 m med gytefisk opp i 12 kg (Løkensgard 1974a), men er neppe like god i dag (Olav Berge, pers.medd.). Mogårdsbekken ble også regnet som meget god, og kanskje den beste (Løkensgard 1974a). Under stamfisket i 1966 ble det fanget 2 stk på 4 kg og 2 på 3 kg (Løkensgard 1974a). Samlet gytestrekning her er regnet til 1500 m. Gytebekker av mindre betydning som nevnes av Løkensgard (1974a) er Sandvigsbekken, Gardviksbekken, Lomsjødalsbekken og Belsvikbekken. En undersøkelse i 2006 i regi av Savalen fiskeforening viste at Mogårdsbekken fremdeles er den viktigste gytebekken (upubl. notat). Både i Mogårdsbekken og Sandviksbekken ble det registrert utsatt, fettfinneklippet fisk som deltok i gytingen. I dag er det først og fremst Sagbekken og Mogardsbekken som benyttes til å hente inn stamfisk for å produsere settefisk til utsettingene.